

Вноситься
Кабінетом Міністрів України

Д. ШМИГАЛЬ

“ ”

2023 р.

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про внесення змін до Закону України “Про ринок електричної енергії”
щодо врегулювання питань забезпечення безпеки
постачання електричної енергії

Верховна Рада України п о с т а н о в л я є:

I. Внести зміни до Закону України “Про ринок електричної енергії” (Відомості Верховної Ради України, 2017 р., № 27—28, ст. 312 із наступними змінами):

1) у частині першій статті 1:

доповнити частину пунктом 21¹ такого змісту:

“21¹) допоміжна послуга із забезпечення гарантованої потужності — послуга щодо забезпечення генеруючої потужності виробництва електричної енергії, яку виробник може гарантовано забезпечити за відповідною оперативною командою диспетчера цілодобово протягом року за час, що не перевищує граничний час активації та який забезпечений необхідними запасами первинних джерел енергії;”;

у пункті 33 слова “та максимальних (пікових) навантажень” замінити словами “та/або формування графіку споживання, покриття якого забезпечується у ефективний для функціонування енергосистеми спосіб”;

пункт 36 після слова “технічних” доповнити словом “, економічних”, а після слів “на договірних засадах” — словами “чи шляхом оптимізації графіку споживання електричної енергії”;

пункт 63 після слова “Закону” доповнити словами “, а також заходи з управління попитом”;

2) у частині другій статті 2:

доповнити частину після абзацу шостого новим абзацом такого змісту:

“5¹) порядком закупівлі допоміжної послуги із забезпечення гарантованої потужності;”.

У зв'язку з цим абзаци сьомий — тринадцятий вважати відповідно абзацами восьмим — чотирнадцятим;

абзац дев'ятий викласти в такій редакції:

“Правила ринку, кодекс системи передачі, кодекс комерційного обліку та порядок закупівлі допоміжної послуги із забезпечення гарантованої потужності розробляються і адмініструються оператором системи передачі та затверджуються Регулятором.”;

3) у частині четвертій статті 5:

пункт 10 викласти в такій редакції:

“10) здійснення в межах своїх повноважень науково-технічної політики, розроблення і затвердження порядків, норм та правил в електроенергетичному комплексі;”;

доповнити частину пунктами 10⁴—10¹⁰ такого змісту:

“10⁴) координація організації протиаварійної роботи в електроенергетичній галузі;

10⁵) надання висновків та пропозицій до інвестиційних програм операторів систем розподілу в частині основних технічних напрямів для розвитку систем розподілу;

10⁶) погодження планів розвитку операторів систем розподілу на наступні п'ять років;

10⁷) затвердження графіків проведення ремонту (поточного, середнього, капітального, модернізації (реконструкції), будівництва, технічного переоснащення) основного обладнання електростанцій та внесення змін до них у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України;

10⁸) затвердження графіка накопичення вугілля на кінець кожного місяця для теплових електростанцій та теплоелектроцентралей у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України;

10⁹) затвердження заходів, що вживатимуться у разі порушення безпеки постачання електричної енергії або у разі виникнення ризику порушення безпеки постачання електричної енергії відповідно до статті 16 цього Закону;

10¹⁰) затвердження ремонтної програми електричних мереж на відповідний рік у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України;”.

4) у статті 9:

у частині четвертій:

у пункті 2:

абзац перший викласти в такій редакції:

“2) здійснення державного енергетичного нагляду за дотриманням учасниками ринку (крім споживачів, не віднесених до особливої групи споживачів), на військових об’єктах, об’єктах оборонного значення та об’єктах оборонної галузі вимог правил та інших нормативно-правових актів з питань технічної експлуатації електричних станцій і мереж, технічного стану електричних установок і мереж, а саме за:”;

в абзаці четвертому слово “споживачів” замінити словами “особливої групи споживачів”;

в абзаці восьмому слова “(у тому числі споживачів)” замінити словами “(крім споживачів, не віднесених до особливої групи споживачів)”;

доповнити пункт абзацами дев’ятим та десятим такого змісту:

“забезпеченням надійної роботи електричних станцій, систем передачі та розподілу електричної енергії;

організацією вводу в експлуатацію електроустановок і мереж після нового будівництва, реконструкції та технічного переоснащення;”;

пункти 3 і 4 викласти в такій редакції:

“3) участь у роботі комісій з розслідування причин і наслідків технологічних порушень у роботі електроустановок особливої групи споживачів, на об’єктах електроенергетики і в ОЕС України;

4) надання центральному органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізацію державної політики в електроенергетичному комплексі, висновку щодо пріоритетності технічних рішень для розвитку систем розподілу, передбачених проектами інвестиційних програм та планів розвитку операторів систем розподілу, а також результатів перевірок здійснення учасниками ринку реконструкції та модернізації енергетичного обладнання електричних станцій;”;

доповнити частину пунктами 4² і 4³ такого змісту:

“4²) участь у роботі комісій учасників ринку щодо оцінки стану готовності до роботи в осінньо-зимовий (опалювальний) період, проходження грозового періоду та періоду підвищених та низьких температур, льодоходу, весняної повені та в умовах надзвичайних ситуацій;

4³) проведення моніторингу безпеки постачання електричної енергії за дорученням центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізацію державної політики в електроенергетичному комплексі. Висновки центрального органу виконавчої влади, що реалізує

державну політику у сфері нагляду (контролю) в галузі електроенергетики, за результатами здійснення моніторингу є обов'язковими до виконання;”;

у частині п'ятій:

пункт 4 викласти в такій редакції:

“4) застосовувати відповідно до закону штрафні санкції до учасників ринку за порушення вимог нормативно-правових актів з питань технічної експлуатації електричних станцій і мереж, технічного стану електричних установок і мереж, створення перешкод у здійсненні державного енергетичного нагляду, а також за неподання інформації або подання завідомо недостовірної інформації, передбаченої нормативно-правовими актами, що регулюють засади функціонування об'єднаної енергетичної системи України і постачання електричної енергії;”;

пункт 8 викласти в такій редакції:

“8) одержувати від учасників ринку, їх посадових осіб на письмовий запит безоплатно відповідно до законодавства необхідну для виконання покладених на нього завдань інформацію з питань, що виникають під час здійснення державного енергетичного нагляду, зокрема інформацію з систем збору та передачі даних, що призначені для оперативно-диспетчерського контролю та управління режимом роботи енергосистеми, у тому числі автоматизованої системи диспетчерського (оперативно-технологічного) управління;”;

5) у статті 16:

у частині першій:

перше речення абзацу першого після слів “учасниками ринку” доповнити словами “, та забезпечує здійснення моніторингу безпеки постачання електричної енергії”;

пункт 6 після слова “заходів” доповнити словами “та забезпечення моніторингу їх виконання”;

доповнити статтю після частини четвертої новими частинами п'ятою і шостою такого змісту:

“5. Заходи, які ініційовані відповідно до частини першої цієї статті з метою усунення порушень безпеки постачання та подолання їх наслідків, затверджуються центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізацію державної політики в електроенергетичному комплексі.

6. Центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізацію державної політики в електроенергетичному комплексі, для виконання завдань з безпеки постачання забезпечує нормативно-правове регулювання з питань:

проведення моніторингу безпеки постачання електричної енергії;

складення і застосування графіків обмеження та аварійного відключення споживачів, а також протиаварійних систем зниження електроспоживання;

організації проведення вимірювання електричного навантаження в режимний день;

порядку підготовки та оцінки готовності об'єктів електроенергетики до роботи в осінньо-зимовий період;

організації спеціальної підготовки і навчання з питань технічної експлуатації об'єктів електроенергетики;

організації статистичної звітності в частині технічного стану та організації експлуатації ОЕС України;

організації розслідування і обліку технологічних порушень на об'єктах електроенергетики і в ОЕС України. Висновки за результатами розслідування технологічного порушення є обов'язковими до виконання;

технічної експлуатації станцій та мереж, енергетичного обладнання, випробування та ремонту електроустановок і мереж;

затвердження нормативних характеристик технологічних витрат електричної енергії на її передачу та розподіл електричними мережами.”.

У зв'язку з цим частини п'яту — восьму вважати відповідно частинами сьомою — десятою;

б) у статті 29:

частину першу викласти в такій редакції:

“1. Якщо для покриття прогнозованого попиту на електричну енергію та забезпечення необхідного резерву наявних генеруючих потужностей, у тому числі тих, що отримали право на будівництво, та виконання заходів з управління попитом недостатньо для забезпечення безпеки постачання електричної енергії, застосовуються конкурсні процедури на будівництво генеруючої потужності та на виконання заходів з управління попитом, які, зокрема, включають заходи з будівництва нової генеруючої потужності, проведення реконструкції (модернізації) діючої генеруючої потужності, продовження строку експлуатації енергоблоків атомних електростанцій та заходи з управління попитом.

Величина необхідної генеруючої потужності визначається за результатами здійснення моніторингу безпеки постачання на основі затвердженого Регулятором звіту з оцінки відповідності (достатності) генеруючих потужностей для покриття прогнозованого попиту та забезпечення необхідного резерву.”;

у частині третій слово “конкурсів” замінити словом “конкурсу”;

частину четверту викласти в такій редакції:

“4. Інформація та умови проведення конкурсу на будівництво генеруючої потужності та виконання заходів з управління попитом оприлюднюються на офіційних веб-сайтах центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізацію державної політики в електроенергетичному комплексі, оператора системи передачі та повідомляються Секретаріату Енергетичного Співтовариства не пізніше як за три місяці до дня завершення подання конкурсних пропозицій. Конкурсна документація має бути доступною будь-якій зацікавленій особі.”;

частину п'яту після слова “переможця” доповнити словом “(переможців)”;

у частині шостій:

пункт 2 викласти в такій редакції:

“2) сприяння відведенню земельної ділянки та/або виділенню майданчика, в тому числі обладнаних відповідною інфраструктурою електричних та/або газових мереж, для будівництва нової генеруючої потужності;”;

доповнити частину після абзацу шостого новим абзацом такого змісту:

“Придбання послуги із забезпечення розвитку генеруючої потужності здійснюється на підставі договору, укладеного відповідно до умов, визначених за результатами конкурсу.”.

У зв'язку з цим абзац сьомий вважати відповідно абзацом восьмим;

пункт 3 частини сьомої після слова “переможця” доповнити словом “(переможців)”;

у частині восьмій слово “Моніторинг” замінити словами “Укладення договору з переможцем конкурсу та моніторинг”;

7) частину четверту статті 30 доповнити пунктами 15—17 такого змісту:

“15) дотримуватися графіків виконання ремонту (поточного, середнього, капітального, модернізації (реконструкції), будівництва, технічного переоснащення) основного обладнання електростанцій, затверджених центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізацію державної політики в електроенергетичному комплексі;

16) дотримуватися графіка накопичення вугілля на кінець кожного місяця, затвердженого центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізацію державної політики в електроенергетичному комплексі;

17) забезпечувати безперешкодний доступ центральному органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері нагляду (контролю) в галузі електроенергетики, для здійснення заходів державного нагляду (контролю).”;

8) у частині третій статті 33:

доповнити частину пунктом 15¹ такого змісту:

“15¹) бере участь у забезпеченні єдиного сполучення (об’єднання) ринків “на добу наперед” та єдиного сполучення (об’єднання) внутрішньодобових ринків відповідно до порядку єдиного сполучення (об’єднання) ринків “на добу наперед” та єдиного сполучення (об’єднання) внутрішньодобових ринків, подає на погодження Регулятору умови, методології, правила, порядки, що забезпечують єдине сполучення (об’єднання) ринків “на добу наперед” та/або єдине сполучення (об’єднання) внутрішньодобових ринків, розроблені разом з операторами систем передачі суміжних держав;”;

доповнити частину пунктом 20 такого змісту:

“20) надавати центральному органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізацію державної політики в електроенергетичному комплексі, та центральному органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері нагляду (контролю) в галузі електроенергетики, інформацію, необхідну для здійснення ними встановлених законом функцій та повноважень, у тому числі щодо:

технологічних порушень на об’єктах електричних мереж, які знаходяться в експлуатації;

оцінки технічного стану електроустановок для передачі електричної енергії;

обсягів капітального ремонту підстанційного обладнання електричних мереж об’єктів системи передачі;

обсягів технічного обслуговування ліній електропередавання оператора системи передачі.”;

9) частину другу статті 43 доповнити абзацом третім такого змісту:

“В період дії воєнного стану в Україні оператор системи передачі має право доходи від розподілу пропускної спроможності міждержавного перетину, не використані для цілей, визначених частиною першою цієї статті, та за винятком коштів, які підлягають відшкодуванню, використовувати для оплати витрат на провадження фінансово-господарської діяльності відповідно до рішення Регулятора, прийнятого за погодженням із центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізацію державної політики в електроенергетичному комплексі. При цьому перевага надається першочерговому погашенню

заборгованості оператора системи передачі, що сформувалась на балансуєчому ринку, з додержанням вимог цього Закону.”;

10) у частині третій статті 46:

пункт 10 викласти в такій редакції:

“10) надавати Регулятору, центральному органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізацію державної політики в електроенергетичному комплексі, та центральному органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері нагляду (контролю) в галузі електроенергетики, інформацію, необхідну для здійснення ними функцій і повноважень, встановлених законом.

Зокрема, центральному органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері нагляду (контролю) в галузі електроенергетики, надається інформація про:

оцінку технічного стану об’єктів розподільних електричних мереж;

технологічні порушення на об’єктах електричних мереж, які перебувають в експлуатації;

обсяги капітального ремонту об’єктів розподільних електричних мереж, які перебувають в експлуатації;

обсяги технічного обслуговування об’єктів розподільних електричних мереж, які знаходяться в експлуатації;

виконання обсягів інвестиційних програм з нового будівництва, реконструкції та повну заміну електричних мереж та обладнання;

наявність пошкоджених кабельних ліній електропередачі;

наявність діючих електроустановок та мереж, які не мають власника;

забезпечення нормативного рівня надійності електропостачання споживачів;”;

доповнити частину пунктом 17 такого змісту:

“17) дотримуватися ремонтної програми електричних мереж на відповідний рік, затвердженої центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізацію державної політики в електроенергетичному комплексі.”;

11) пункт 9 частини третьої статті 51 викласти в такій редакції:

“9) надає Регулятору та центральному органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізацію державної політики в електроенергетичному комплексі, інформацію, необхідну для здійснення ними функцій і повноважень, встановлених законом;”;

12) частину другу статті 62 після абзацу сьомого доповнити новим абзацом такого змісту:

“Спеціальні обов’язки із забезпечення розвитку генеруючої потужності покладаються на оператора системи передачі.”.

У зв’язку з цим абзаци восьмий — десятий вважати відповідно абзацами дев’ятим — одинадцятим;

13) статтю 67 доповнити частиною десятою такого змісту:

“10. Торги електричною енергією на ринку “на добу наперед” та/або на внутрішньодобовому ринку можуть відбуватися шляхом єдиного сполучення (об’єднання) ринків “на добу наперед” та/або єдиного сполучення (об’єднання) внутрішньодобових ринків відповідно до порядку єдиного сполучення (об’єднання) ринків “на добу наперед” та єдиного сполучення (об’єднання) внутрішньодобових ринків.”;

14) у частині третій статті 69:

доповнити частину після абзацу восьмого новим абзацом такого змісту:

“3) гарантованої потужності.”.

У зв’язку з цим абзац дев’ятий вважати абзацом десятим;

доповнити частину абзацами одинадцятим та дванадцятим такого змісту:

“Придбання допоміжної послуги із забезпечення гарантованої потужності здійснюється відповідно до порядку закупівлі допоміжної послуги із забезпечення гарантованої потужності.

Порядок закупівлі допоміжної послуги із забезпечення гарантованої потужності, зокрема, визначає механізм розрахунку обсягів закупівлі і розміщення такої послуги, правила проведення конкурсу, умови придбання, характеристики надання, обов’язковість та критерії надання допоміжної послуги із забезпечення гарантованої потужності.”;

15) у статті 77:

у частині другій:

доповнити частину пунктом 3¹ такого змісту:

“3¹) порушення Правил про безпеку постачання електричної енергії;”;

пункт 6 викласти в такій редакції:

“6) пошкодження приладів обліку, використання приладів обліку електричної енергії, які не пройшли оцінку відповідності та/або повірку;”;

у частині четвертій:

у пункті 4:

в абзаці першому цифри і слово “100 тисяч” замінити цифрою і словом “1 мільйона”;

доповнити пункт підпунктом “д” такого змісту:

“д) за недотримання вимог Правил про безпеку постачання електричної енергії;”;

пункт 6 виключити;

доповнити статтю після частини сьомої новою частиною восьмою такого змісту:

“8. Центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері нагляду (контролю) в галузі електроенергетики, у разі виявлення правопорушень на ринку електричної енергії приймає у межах своїх повноважень рішення про накладення штрафів на учасників ринку (крім споживачів, не віднесених до особливої групи споживачів) у таких розмірах:

1) у разі невиконання (несвоєчасного виконання) приписів — до 100 тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян;

2) за неподання інформації або подання завідомо недостовірної інформації, передбаченої нормативно-правовими актами, що регулюють засади функціонування об'єднаної енергетичної системи України, а також за неподання копій документів з питань організації експлуатації та оперативно-технологічного управління, — до 50 тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян;

3) за створення перешкод у здійсненні державного енергетичного нагляду (контролю) (незаконна або безпідставна відмова у допуску до здійснення заходів державного нагляду (контролю) та/або незаконна або безпідставна вимога про припинення здійснення заходів державного нагляду (контролю), та/або непризначення уповноваженої особи суб'єкта господарювання на час проведення заходів державного нагляду (контролю), та/або відсутність такої особи або керівника юридичної особи або фізичної особи — підприємця за місцезнаходженням суб'єкта господарювання протягом першого дня заходу державного нагляду (контролю), що призвело до недопуску, або невиконання суб'єктом господарювання вимог посадових осіб, що перешкоджають проведенню заходів державного нагляду (контролю) під час здійснення таких заходів) — до 50 тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

Штрафні санкції застосовуються центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері нагляду (контролю) в галузі електроенергетики, шляхом прийняття відповідного рішення, яке оформляється у вигляді постанови.

Штраф може бути накладено протягом шести місяців з дня виявлення правопорушення, але не пізніше ніж протягом одного року з дня його вчинення.”.

У зв'язку з цим частини восьму і дев'яту вважати відповідно частинами дев'ятою і десятою;

16) у розділі XVII “Прикінцеві та перехідні положення”:

у пункті 9:

абзац другий викласти в такій редакції:

“Гранична нижня межа обов’язкового місячного обсягу продажу електричної енергії виробниками (крім виробників, на яких покладено спеціальні обов’язки для забезпечення загальносуспільних інтересів у процесі функціонування ринку електричної енергії, та виробників, які здійснюють виробництво електричної енергії з альтернативних джерел енергії) та імпортерами на ринку “на добу наперед” не може бути меншою 10 відсотків їх місячного обсягу продажу електричної енергії відповідно до правил ринку.”;

абзац четвертий викласти в такій редакції:

“Загальний (максимальний) обсяг продажу електричної енергії електропостачальниками та/або трейдерами на ринку “на добу наперед” від зареєстрованого обсягу купівлі електричної енергії за двосторонніми договорами у виробників електричної енергії та/або гарантованого покупця такими електропостачальниками та/або трейдерами на такий розрахунковий період (місяць) визначається Регулятором за результатами здійснення моніторингу. У разі здійснення імпорту електричної енергії постачальником та/або трейдером обсяг електричної енергії, що може бути проданий таким електропостачальником та/або трейдером на ринку “на добу наперед”, збільшується на обсяг такої імпортованої електричної енергії.”.

II. Прикінцеві положення

1. Цей Закон набирає чинності через шість місяців з дня, наступного за днем його опублікування.

2. Кабінету Міністрів України протягом шести місяців з дня набрання чинності цим Законом:

забезпечити прийняття нормативно-правових актів, необхідних для реалізації цього Закону;

привести власні нормативно-правові акти у відповідність із цим Законом;

забезпечити приведення у відповідність із цим Законом або прийняття нових нормативно-правових актів міністерствами та іншими центральними органами виконавчої влади.

**Голова
Верховної Ради України**